

CZY ZMIANY NA RYNKU OFE IDĄ W DOBRYM KIERUNKU?

Debata publiczna poświęcona funkcjonowaniu systemu emerytalnego w Polsce nie koncentruje się na propozycjach zmian, które mogą zwiększyć efektywność pomnażania naszych oszczędności w OFE. Jeszcze rok temu ministerstwo pracy proponowało np. wprowadzenie systemu wielofunduszowego, który dostosowuje strategie inwestycyjne funduszy do wieku ubezpieczonych, a w efekcie pozwala maksymalizować korzyści z inwestowania na rynku kapitałowym. Od początku 2010 roku ministerstwo pracy forsuje natomiast redukcję stawki do OFE, która nie tylko trwale nie rozwiąże problemu wysokiego deficytu finansów publicznych, ale dodatkowo obniży wysokość przyszłych emerytur.

Raport Fundacji FOR pt. „Czy zmiany na rynku OFE idą w dobrym kierunku?” analizuje konsekwencje ewentualnego wprowadzenia w życie zmian dotyczących funkcjonowania OFE, które pojawiały się w przeszłości lub są obecnie przedmiotem debaty publicznej. Jak twierdzi autor raportu, dr Dariusz Stańko, „Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie podejmuje działań w obszarach priorytetowych, które są rzeczywiście istotne dla dobrobytu przyszłych emerytów.”

Główne wnioski raportu

- **Obecne propozycje zmian w systemie emerytalnym przedstawiane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie będą korzystne dla członków OFE.**

Redukcja wysokości składki do OFE zmniejszy oczekiwaną wysokość emerytur z uwagi na rezygnację z premii za ryzyko, którą można uzyskać inwestując długoterminowo na rynku kapitałowym. Niższa składka do OFE poprawi stan finansów publicznych jedynie w krótkiej perspektywie, gdyż część długu emerytalnego, który istnieje bez względu na to, jakie są proporcje podziału składek kierowanych do ZUS i OFE zostanie ukryta w ZUS. Ten dług trzeba będzie jednak spłacić w przyszłości, prawdopodobnie z wyższych podatków płaconych przez kolejne pokolenia.

- **Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej proponuje możliwość swobodnego przenoszenia środków emerytalnych z OFE do ZUS dla osób w wieku przedemerytalnym.**

W ten sposób MPiPS rezygnuje z dokończenia wcześniej rozpoczętych prac na utworzeniu tzw. funduszy bezpiecznych dla osób w wieku przedemerytalnym. Możliwość przenoszenia środków emerytalnych z OFE do ZUS nie gwarantuje członkom funduszy ochrony ich kapitału przed ryzykiem inwestycyjnym. Doświadczenia międzynarodowe (np. Węgier) wskazują, że dobrowolność ubezpieczonych w dysponowaniu środkami zgromadzonymi w kapitałowej części systemu emerytalnego może prowadzić do utraty nawet 25 proc. tych oszczędności. Propozycja ta ma charakter wyłącznie fiskalny, gdyż oszczędności ubezpieczonych, którzy przeniosą swoje środki z OFE do ZUS będą stanowiły „szybką pożyczkę” dla budżetu państwa.

- **Swoboda dysponowania nadwyżką środków w OFE jest propozycją mającą zwiększyć atrakcyjność proponowanego pakietu zmian w oczach zwykłego obywatela.**

Gdyby MPiPS rzeczywiście chciało dać Polakom większą swobodę w dysponowaniu swoimi oszczędnościami zgromadzonymi w OFE, to należałoby obniżyć obowiązkową składkę emerytalną. Ubezpieczeni mieliby wówczas możliwość dysponowania częścią swoich składek emerytalnych już teraz, a nie po kilkudziesięciu latach. Jednak bez dodatkowych reform (np. wydłużenia wieku emerytalnego) ewentualna redukcja całkowitej składki emerytalnej powiększyłaby i tak już ogromny deficyt FUS, a w efekcie zmusiłaby rząd do podwyższenia innych podatków.

- **Ministerstwo nie podejmuje działań w obszarach priorytetowych, które są rzeczywiście istotne dla dobrobytu przyszłych emerytów.**

Ministerstwo pracy ignoruje propozycje zmian funkcjonowania OFE, które są od długiego czasu zgłaszane przez środowisko funduszy emerytalnych i ekspertów zajmujących się tematyką ubezpieczeń. Zmiany te mają na celu poprawę efektywności inwestycyjnej OFE, a w efekcie zwiększenia wysokości przyszłych emerytur.

Istnieje szereg propozycji dotyczących:

- ✓ usprawnienia systemu oceny wyników PTE,
- ✓ zmiany portfeli odniesienia (benchmarków),
- ✓ uzależnienia opłat pobieranych przez PTE od wyników inwestycyjnych funduszy,
- ✓ zwiększenia efektywności inwestycji poprzez unowocześnienie limitów inwestycyjnych.

Nie są one jednak przedmiotem merytorycznej dyskusji. Kilka lat temu przerwano dokładne prace studyjne nad lepszym dostosowaniem portfeli inwestycyjnych OFE do wieku klientów (tzw. system multifunduszy), w efekcie czego Polska jest już pod tym względem zapóźniona w stosunku do swoich sąsiadów (Węgry, Szwecja, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia).

Raport „Czy zmiany na rynku OFE idą w dobrym kierunku?” dostępny jest na stronie Fundacji FOR: <http://www.for.org.pl/pl/raporty-FOR>

Dodatkowych informacji udzielają:

dr Dariusz Stańko, autor raportu,
współpracownik Fundacji FOR, kom. 509 574 372, e-mail: dariusz.stanko@gmail.com

dr Wiktor Wojciechowski, ekonomista Fundacji FOR
Fundacja FOR, kom. 667 753 873, e-mail: wiktor.wojciechowski@for.org.pl

Emilia Legieta, Specjalista ds. Public Relations
Fundacja FOR, tel. 22 427 40 11, kom. 691 232 993, e-mail: emilia.legieta@for.org.pl

Fundacja FOR (Forum Obywatelskiego Rozwoju) została zarejestrowana w marcu 2007 r. i rozpoczęła swoją działalność we wrześniu 2007 r. Wyłącznym fundatorem FOR jest prof. L. Balcerowicz. Celem FOR jest zwiększenie obywatelskiego zaangażowania Polaków na rzecz propozycji, które sprzyjają szybkiemu i stabilnemu rozwojowi. Stałym punktem odniesienia dla FOR jest wizja państwa prawa, które tworzy warunki sprzyjające prorozwojowym, produktywnym działaniom ludzi: pracy, przedsiębiorczości i innowacyjności, oszczędzaniu i inwestowaniu oraz zdobywaniu wiedzy. Więcej o Fundacji FOR na stronie **www.for.org.pl**